

361.11:356.33

ZA VYŠŠÍ EFEKTIVNOST ZDRAVOTNICKÉ OSVĚTY U BOJOVÝCH ÚTVARŮ

Kapitán MUDr. Jaroslav PROCHÁZKA, OÚNZ Praha 3

Zdravotnická osvěta se stala dnes již nedílnou součástí preventivní zdravotní péče o obyvatelstvo a má své důležité místo i v naší armádě. Úroveň zdravotnické osvětové práce, s jakou se u některých bojových útvarů setkáváme, není právě nejlepší a v důsledku toho nám tu a tam trvají ještě problémy, např. hygienické, stravovací, je neúměrně vysoká úrazovost zvláště u tankových vojsk apod. Co nám ve zdravotnické osvětě v armádě chybí, je v prvé řadě vtip a tím i pronikání osvětové myšlenky do vojákovy duševní sféry. Nelze se spokojit s osvětovou nástěnkou, kdysi vyrobenou, která přetrvává kolik vojenských generací, stává se jaksí nedílnou součástí stěny jídelny nebo jiného objektu a přestává na sebe svou stereotypností upozorňovat. Chybí nám skutečně umělecký plakát. Dalším nedostatkem je malá měnlivost osvětového materiálu a jeho chybné umístění. Nestací malá, nevтіravá nástěnka u stolku dozorčího. S osvětou musíme nebojácně tam, kde nás problémy, zvláště hygienické, nejvíce trápí, a to jsou klozety a umývárny, dále šatny, technická pracoviště, kuchyně a jídelní bloky vůbec. Na technických

pracovištích kromě nástěnek týkajících se hygieny máme málo nástěnek, které by varovaly před úrazy, které jsou v dílnách na denním pořádku a s postupující mechanizací vojenské techniky by i nadále stoupaly, kdybychom proti nim energicky nebojovali. Zvláště vděčným místem pro zdravotnickou osvětu jsou jídelní prostory. Nejen pořádek, hygiena a čistota, ale i význam správné výživy má své místo v osvětovém materiálu na stěnách jídelen. Zde je právě nutno poukázat na hlavní nedostatek pružnosti osvěty u našich jednotek, protože působí směšně, když v zimních měsících přetrvává nástěnka doporučující konzum lesních plodin a varuje před nezralým ovocem sbíraným po příkopech. Osvětový materiál musí být adresný, autor se musí obracet k vojákovi přímo, bez frází a bez zbytečného vykládání, obraz musí být názorný a musí být patrné na první pohled, co osvětový orgán chce vojákovi říci. Pokusy s hypermoderní stylizací osvětového plakátu budou v armádě asi bez větší odezvy, protože málokterý voják má čas se zastavit před osvětovým plakátem déle, dívá se na něj zpravidla v chůzi a převládá dojem vizuální, obrazový

nad vnímáním čteného slova, pokud není skutečně důrazné, adresné a pádné.

K otázce amatérských osvětových materiálů: Jsou velmi vítány, ale je nutno dát pozor na zbytečnou monumentálnost, do které se výtvarník-amatér rád pouští. Dílo má pak všechny chyby diletantismu a nepůsobí přesvědčivě. Nebojme se osvětu učinit bojovou, v místním rozhlase neváhejme adresně poukázat na jednotky, kde je špatná hygiena, ale nezapomeňme ihned ukázat cesty ke zlepšení stavu hygieny u kritizované jednotky.

Nebojme se dále umístit nástěnku u stolku dozorčího (kde se zpravidla povalují zbytky jídla, zásobníky a sešity v jednom neladném chumlu), v šatně, kde by bojovala proti prachu, zbytkům jídla ve skřínkách a hmyzu, na technických pracovištích, kde by varovala před úrazy, pády po rozlitéch olejích, nutila (zvláště u tankových vojsk) k mytí rukou po práci s naftou a oleji, k pořádku na pracovních stolech a k dodržování všech bezpečnostních předpisů. Kuchyňský blok je místem, kde má osvětový materiál názorně vysvětlovat nutnost pestré stravy, dále nutnost

konzumu všeho, co je vojáku předloženo, a boj proti odmítání některých potravin (např. sýrů), boj proti vytváření různých pokoutních skladů potravin ve skřínkách, šatnách, stolicích v PVS apod. Pořádek v umývárkách nám pomohou udržet nástěnky varující před odhazováním holicích čepelek do mycích žlabů, před pádem na mokré podlaze, ucpáváním odpadů, na klozetech pak pomohou udržet čistotu. Zde je zvláště nutno klást důraz na adresnost osvěty, protože hygienická úroveň klozetů je mírou kulturnosti celé jednotky.

Vidíme tedy, že osvětových míst a cest je v každém vojenském objektu hojně. Kabinety zdravotnické osvěty civilní zdravotnické správy nám jistě pomohou svými zkušenostmi, radami i materiálem, pokud bychom neměli vlastní prostředky. Nutno však pamatovat, aby zdravotnická osvěta byla

1. vtipná, živá a přiléhavá,
2. adresně kritická a aktivní,
3. dostatečně názorná,
4. a to hlavně — aktuální a často obměňovaná.